

УДК 81' 24

О. Н. Климова, старший преподаватель

Западно-Казахстанский аграрно-технический университет им. Жангир хана, г. Уральск, РК

ФОРМИРОВАНИЕ ЛИНГВОПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В УСЛОВИЯХ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

Аннотация

В статье автор рассматривает методы формирования лингвопрофессиональной компетенции на занятиях профессионального русского языка. Описывает наиболее приемлемые пути лингвопрофессиональной подготовки студентов.

***Ключевые слова:** лингвопрофессиональная компетенция, профессиональная лексика и терминология, профессиональная деятельность, производственная ситуация.*

Вооружить студентов профессиональными знаниями и умениями не является единственной задачей в профессиональном образовании. Деятельность вуза направлена на помощь в становлении личности будущего специалиста.

Знание языка всегда повышало культурный уровень человека. Знание языка является составной частью профессиональной подготовки будущего специалиста и предпосылкой его успешной деятельности. Знание языков становится средством повышения уровня знаний своей специальности и формирование профессиональной направленности студента.

Государственный стандарт высшего профессионального образования требует учета профессиональной специфики при изучении языка, его нацеленности на реализацию задач будущей профессиональной деятельности выпускников вуза.

Лингвопрофессиональная подготовка студентов компетентной личности ориентирована на чтение литературы по специальности, изучение профессиональной лексики и терминологии, на общение в сфере профессиональной деятельности.

Это достигается путем интеграции со специальными дисциплинами с целью получения дополнительных профессиональных знаний и формирования профессионально значимых качеств личности, при этом используются формы и методы обучения, способные обеспечить формирование необходимых профессиональных умений и навыков будущего специалиста.

Подбирается учебный материал, который вводится в учебный процесс через текст по специальности. Студент, работая над лексикой и грамматикой в пределах данного текста, обращает внимание на особенности функционального стиля, на стандартизированные конструкции и «ситуативные клише», которыми он может воспользоваться в определенных случаях речевого общения. Чтение текстов по специальности позволяет выработать информационную основу для выполнения задач учебной и профессиональной деятельности.

Источником лингвопрофессиональных знаний является аутентичный (подлинный) текст, обладающий лингводидактическими особенностями и наполненностью активной профессионально значимой информацией.

Сформированность умений профессионального чтения (изучающего, ознакомительного, поискового, создающее-информационного) играет важнейшую роль в их будущей деятельности, при этом основной целью является понимание текста и извлечение из него необходимой информации, умение находить, анализировать, критически переосмысливать и использовать переработанную информацию.

Выбор тем, заданий, направленных на формирование ЛПК должно проводиться на основе опыта практической деятельности будущих специалистов, представления специальной терминологии на двух языках во избежание неправильного перевода. Как показывает практика, это способствует лучшему усвоению учебного профессионального материала.

Словарная работа на занятиях ПРЯ, проводимых преподавателями специальных кафедр, вводит в активный запас студентов профессиональные слова, термины, причем особое внимание необходимо уделять формированию навыков правильного и уместного использования языковых средств в разных условиях общения.

Опыт работы показывает, что при рассмотрении темы «Профессиональная терминологическая система» формированию ЛПК помогает работа с терминологическими словарями, отражение того, как образован термин, его происхождение. Проведение таких занятий нацеливает студентов к постоянному обращению к словарям, что способствует формированию ЛПК студентов.

Активизация учебно-познавательной деятельности студентов в образовательном процессе вуза

может происходить на основе применения ИМО, направленных на формирование ЛПК студентов.

Один из ИМО – метод CASE-STUDY или обсуждения профессиональных ситуаций наиболее приемлем для формирования ЛПК, способствующий организации активной познавательной деятельности обучающихся. Метод анализа конкретных ситуаций развивает способность к анализу производственных задач. Разрешение определенных производственных ситуаций позволяет развивать определенные навыки студентов в обработке или обнаружении данных, относящихся к исследуемой проблеме, происходит обмен мнениями между участниками, тем самым происходит развитие языковой профессиональной компетенции.

Учебные кейсы отражают типовую ситуацию, которая наиболее характерна для профессиональной деятельности и определяют способность анализировать ситуацию посредством аналогии.

При разработке кейса необходимо:

- 1) идентифицировать соответствующую цели конкретную ситуацию;
- 2) собрать информацию и данные для кейса, используя различные источники, специальные журналы, ресурсы Интернета, личный профессиональный опыт;
- 3) подготовить первичный материал представления материала в кейс.

Рабочая стадия кейс метода представляет собой изучение студентами материала кейса, анализ, обсуждение ситуации, выявление проблем. Задействовав имеющийся комплекс языковых и речевых умений и предметных знаний, высказывают свою точку по сложившейся ситуации, осуществляя поиск дополнительной информации, вырабатывают совместные гипотезы относительно решения проблем.

Рабочая стадия представляет собой работу в парах, в подгруппах с целью обсуждения решения проблемы. Предъявление решения производится в виде мини-презентации, эссе, исследовательской задачи. Студенты представляют свою аргументированную точку зрения.

Ведущий этого метода преподаватель должен разработать задание для студентов и возможные вопросы для ведения дискуссии, описать предполагаемые действия студентов и преподавателя в момент обсуждения конкретной ситуации.

Приведено несколько видов работ, позволяющих зафиксировать компетентностный подход в образовании, который обеспечивает не просто передачу определенной суммы знаний, а направлен на формирование личности в постоянном пополнении и обновлении знаний, совершенствовании умений и навыков, их закреплении и превращении в компетенцию. Инструментом овладения языком специальности в данном случае является русский язык.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

- 1 Хабарова Л.П. Двухязычная подготовка как средство развития профессиональной компетенции студентов / Л. П. Хабарова, Н. В. Молоткова // Вопросы современной науки и практики. Университет им. В. И. Вернадского – 2009. – №6(20)
- 2 Адриенко А.С. Методология развития компетентностного подхода в условиях двухязычной подготовки студентов // <http://referatwork.ru/refs/source/ref-3853.html>
- 3 Образцов П.И. Проектирование и конструирование профессионально-ориентированной технологии обучения / П.И. Образцов, А.И. Ахулкова, О.Ф. Черниченко. – Орел, 2005. – 114 с.

ТҮЙІН

Студенттерді тілдік-кәсіби даярлау мамандық бойынша әдебиеттерді оқуға, кәсіби лексика мен терминдерді меңгеріп, кәсіби қызмет саласындағы қарым-қатынасқа бейімдейді.

«Кәсіби орыс тілі» сабақтарында тілдік-кәсіби даярлау арнайы мәтіндер арқылы жүзеге асырылады. Оқу материалымен жұмыстана отырып, студент мәтіннің лексикасы мен грамматикасына, стандартталған құрылымдарға назар аударады. Мұндай жұмыс түрі оқу және кәсіби қызмет міндеттерін орындауға арналған ақпараттық негіз қалыптастырады.

Тілдік-кәсіби даярлау студенттердің сабақ барысында нақтылы жағдаяттарды талқылауында да жүзеге асырыла алады, ал сараптау әдісі өндірістік міндеттерді шешу қабілетін қалыптастырады, студенттер пікір алмасып, кәсіби құзіреттіліктерін дамытады.

RESUME

Lingua-professional training of students geared to prepare students to read literature on the specialty, the study of professional vocabulary and terminology, to communicate in the professional field.

At the «Professional Russian language» classes the lingua-professional training occurs through specialized texts, i.e. texts in specialty. The student working with educational material pays attention to vocabulary, grammar of the text and standardized designs. This work allows developing the information base for the tasks of educational and professional activities.

Lingua-professional training is carried out when the students discuss specific situations at the classes, and the method of analysis develops ability to analyze production problems: there is an exchange of views and a formation of linguistic expertise.

УДК 378: 55

Б. Е. Хамзина, техника ғылымдарының кандидаты, аға оқытушы
Жәңгір хан атындағы Батыс-Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Орал қ., ҚР

«ЖАЛПЫ ЖӘНЕ МҰНАЙ ГЕОЛОГИЯСЫ» ПӘНІН ОҚЫТУДА ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ СТУДЕНТТЕРДІҢ БІЛІМІН ЖЕТІЛДІРУ

Аннотация

Мақалада оқытудың инновациялық әдістерін қолданып сабақ жүргізудің тиімділігі сипатталған, сонымен қатар «Жалпы және мұнай геологиясы» пәнін оқытуда жаңа технологияларды қолдану арқылы студенттердің білімін жетілдіру мақсатында жүргізілген салыстырмалы талдау жасау экспериментінің нәтижесі берілген.

Түйін сөздер: инновациялық технология, эксперимент, мұнай – газ.

Қазақстанның 2030 даму стратегиясында: «Қазақстан үшін индустриялық технологиялы стратегия жасау қажеттігі дүниежүзілік тәжірибемен анықталған», – делінген[1]. Қазіргі кезеңдегі басты мәселенің бірі жаңа технологиялардың дамуы кезеңінде болашақ ұрпақтың тәрбиесі мен білім алуында ұстаздардың атқаратын рөлі ерекше. Егемен еліміздің болашағы, оның әлемдік өркениеттегі өз орны, ең алдымен білім мен тәрбиенің бастауы – ұстаз қолында. Қазіргі заман оқытушысынан тек өз пәнінің терең білгірі болу емес, тарихи танымдық, педагогикалық-психологиялық сауаттылық, саяси экономикалық білімділік және ақпараттық сауаттылық талап етілуде. Ол заман талабына сай білім беруде жаңалыққа жаны құмар шығармашылықпен жұмыс істеп, оқу мен тәрбие ісіне еніп оқытудың жаңа технологиясын шебер меңгерген жан болғанда ғана білігі мен білімі жоғары жетекші тұлға ретінде ұлағатты саналады. Қазіргі студенттердің логикалық ойлау қабілеті, өздігінен іздену деңгейі төмен. Білім алушылар тек қана тыңдаушының рөлін ғана емес, ізденушінің рөлін де атқару қажет. Студенттердің білуге деген қызығуын арттыру үшін:

- студенттердің өздерінің ізденістерін ұйымдастыру қажет;
- өткен сабақ пен жаңа сабақты байланыстырып отыру қажет;
- студенттердің білімі мен біліктілігін тексергенде әр түрлі жұмыс формаларын пайдалану керек;
- сабақта жаңа әдістермен белсенді сабақ түрлерін пайдаланған жөн.

Қазіргі кезде жоғары оқу орындарында жаңаша оқыту жүйесі қарқынды дамып келеді. Пән оқытушыларының алдында тұрған жауапты міндет – студенттердің білім деңгейлерін барынша жетілдіру. Әр оқытушының мақсаты - студенттердің алған білімін қолдана білуге үйрету. Олардың жеке тұлға ретінде дамуына жағдай жасау, өз бетінше білімді меңгерту, студенттердің біртұтас өмірге деген көзқарасын қалыптастыру және интеллектуалдық іс-әрекеттерге әзірлеуде білім берудің инновациялық әдістерін қолданудың маңызы зор. Қазіргі оқу үрдісінде дәстүрлі емес сабақтар, әртүрлі әдіс-тәсілдері кеңінен қолданылып жүр. Сабақты әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолданып, түрлендіріп өткізу студенттеріміздің білімге, оқып-үйренуге құштарлығын арттыратыны анық. Оқытушы қандай әдіс-тәсіл қолданса да мақсаты біреу, ол студенттерге тиянақты да сапалы білім беру. Студенттің белсенділігін, ізденушілік қабілетін дамытатын сабақтардың бірі - инновациялық сабақтар. Егер инновациялық сабақтарды рөлдік ойындар ретінде өткізсе, студенттер сабақта белсенділікпен жұмыс жасап, өз бетінше ізденуге, қорытынды шығаруға, іскерлікке дағдыланады[2,3]. Ондай сабақтарда студенттер материалды игеріп қана қоймай, зерттеу, сынау, сараптау, өмірмен байланыстыру, білім мен білікті практикада пайдалану, өз пікірін қорғай білу арқылы белсенділік көрсетеді. Білімді меңгеру белгілі әрекет үстінде жүзеге асады. А. Науменко: «Ойын арқылы адам әлемді таниды, біліктілікті игереді, білім алады»- деп, өте орынды атап өткен[4]. Тәжірибе көрсеткендей, әдеттегі бірсарынды сабаққа үндемей отыратын студенттер ойын кезінде өте белсенді болатын кездер жиі кездеседі. Өйткені ойын кезінде олар тең құқыққа ғана қолы жетіп қоймай, басқаларды өзіне қарататын мүмкіндікке ие болады. Олардың әрекеттері еркін және батыл болып, ойлаудың тереңдігін көрсете